

Az MTA ALUMNI-program keretében 2026. június 18-án került sor Dr. Arany Zsuzsanna előadására az Eötvös József Gimnáziumban, amelynek témája Csáth Géza élete és munkássága volt. Az előadást főként 11. évfolyamos diákok számára szerveztem, illeszkedve a Nyugat első generációjával kapcsolatos tanulmányaikhoz. Elsősorban a 11. C osztály tanulói, valamint az egyik 11-es magyar faktos csoport vett részt a rendezvényen három magyar szakos kolléga és a munkaközösség vezető társaságában, valamint még egy természettudományos tárgyat tanító kolléganő is érdeklődött az előadás iránt. A találkozó megtervezését már áprilisban elkezdtük iskolai szinten, a kutatónővel pedig a konkrét eseményt megelőzően két levélváltásban konkretizáltuk a témát és a körülményeket. Tájékoztattam Arany Zsuzsannát a hallgatóság, a diákok tudásszintjéről, az időkeretről, az egy tanórányi intervallum betartásának fontosságáról is, és egyeztettünk az előadás technikai hátterének vonatkozásában is.

Arany Zsuzsanna az ún. open science képviselője, aki nagy érdeklődést mutat a tudomány népszerűsítése és demokratikus fórumai iránt. személye könnyen elérhető, megszólítható, így a diákok számára is vonzó kapcsolódási pontot jelent. A 20. század első felének, az irodalmi modernség korának magyar irodalmával foglalkozik főként, a két nagy "ikon" Kosztolányi Dezső és Csáth Géza munkásságával, illetve a Nyugat folyóirat és a korabeli európai eszmeáramlatok kapcsolatával. Kutatói céljaként is azt jelöli meg, hogy célja a filológiai tudás átadása az írás és a vizuális történetmesélés eszközével. Többféle tudományos könyvtípuson dolgozott már, így írt monográfiát, forráskiadásban vett részt, illetve tematikua tanulmánykötetet, így a tudományos írásmód keresztmetszetéről is részletes bemutatást képes adni hallgatóságának.

A rendkívüli meleg és a tanévzárás ellenére is jó hangulatúnak értékelhető találkozást megalapozta Arany Zsuzsanna igényes, látványos prezentációja, amelyben kéziratokat, néhány levélrészletet, fényképeket mutatott be a diákoknak, emellett igyekezett megjeleníteni a szecesszió hangulatát is. A szép kiállítású prezentációt a rendelkezésünkre is bocsátotta, így a továbbiakban más tanulócsoportok számára is hozzáférhető válik ez az anyag, mivel Arany Zsuzsanna ennek nyilvános, tanórai keretek közötti használatára számunkra engedélyt adott.

A 11.C a tanév során már több ízben vett részt kifejezetten irodalmi érdeklődésük kiszélesítését célzó szakmai programon. Az osztályfőnökük elvitte őket a Centrál Kávéház programjára, amelyen a századelős kávéházi kultúra és irodalom kapcsolatába nyerhettek bepillantást. Emellett meglátogattuk a PIM egy-egy kiállítását, ahol múzeumpedagógussal folytattak beszélgetést, és irányított tárlatvezetést élvezhettek. Mivel egy matematika tagozatos osztályról van szó külön élmény számomra az, ahogyan nyílik a figyelmük és a szellemi étvágyuk a kulturális tartalmak iránt. Az előadásban a kutatónő Kosztolányi Dezső és Csáth kapcsolatából

indult ki. Ez a témabontás szerencsésnek bizonyult, hiszen a diákok már mindannyian ismerték valamilyen szinten Kosztolányi munkásságát, így előzetes tudásuk révén könnyen bevonódtak a témába. Az előadónő hangsúlyt helyezett arra, hogy megértsük, nemcsak az utókor, hanem maga is kiváló tehetségű író, Kosztolányi is kivételesnek tartotta Csáthot. Szakirodalmi elemzéseivel is alátámasztotta Csáth sokoldalú művészi készségeinek, érzékenységének bemutatását, és érzékelhetővé tette azokat az egzisztenciális körülményeket, amelyek szorításában ez a sokirányú tehetség felemésztette a művészt. Részletesen megismerhettük a Kosztolányival közös szabadkai gyerekkor, a közös tevékenységek történetét. Az előadónő bemutatta a még Brenner Józsefként ismert fiatalember családi kapcsolódásait, édesapjához való viszonyát.

Arany Zsuzsa bemutatta nekünk, hogy milyen az, amikor egy filológus precizitása találkozik az olvasmányos útirajz és a tárcsa műfajával. A jelenlévő diákok bár néhány művet ismertek a hírhedt írótól, de az életrajzról néhány részletet kivéve nem voltak ismereteik, így pusztán maguk a tények is érdekesnek bizonyultak számukra. Emellett az előadó mindent megtett azért, hogy ezt a szokatlan és a maga korában is elképesztő és drámai pályatörténetet részletesen megismertesse a hallgatósággal, ugyanakkor törekedett arra is, hogy értékelje és kontextusba helyezze, és ezáltal elmélyítse a diákok tudását.

Az előadást követően az előadónővel folytatott eszmecsere az is szóba került, hogy a következő tanévben is szeretnénk folytatni az együttműködést.

Jéga-Szabó Krisztina
kutatótanár